

Gemengde huwelijken in Europa

NICO VAN NIMWEGEN

Gemengde huwelijken worden vaak gezien als een graadmeter voor de integratie van migranten. Ook kunnen zij een aanwijzing zijn voor sociale en culturele veranderingen. Uit een recente studie van Eurostat blijkt dat gemengde huwelijken in Europa steeds meer voorkomen. Een op de 12 gehuwden in Europa deelt tegenwoordig het huwelijksbootje met een buitenlandse partner.

Er zijn verschillende definities in omloop voor gemengde huwelijken. Duidelijk is dat het bij gemengde huwelijken gaat om partners met een verschillende achtergrond. Dat kunnen bij voorbeeld verschillen zijn in etniciteit, naar godsdienst of naar land van herkomst. In de Eurostat-studie gaat het om de echtelijke band (geen ongehuwde samenwoners dus) tussen een partner die in het betreffende land geboren is en een partner die in het buitenland is geboren. Dat komt voor Nederland dus niet helemaal overeen met het bij ons zo populaire onderscheid in autochtoon-allochtoon. Terwijl ook de fijne nuances van onze eerste en tweede generatie migranten niet op gaan voor deze definitie (zie voor een discussie over deze definities ook DEMOS van juli/augustus 2012). Met alle haken en ogen die in feite aan elke definitie kleven is de Eurostat-omschrijving een tamelijk robuuste en zeker geschikt om landen te vergelijken: en dat was de bedoeling van deze studie.

Foto: Brierley/Stock.XCHNG

Noord-Zuid

Alhoewel uit de Eurostat-gegevens naar voren komt dat gemengde huwelijken steeds meer voorkomen in Europa, zijn de verschillen tussen de landen groot, zoals blijkt uit de figuur. Aan het ene uiterste zijn er landen als Zwitserland en Letland waar een op de vijf huwelijken gemengd is, terwijl ook Luxemburg en Estland hoog scoren. Alhoewel Eurostat zich niet uitlaat over de oorzaken, mag worden aangenomen dat in Zwitserland en Luxemburg het grote aantal internationale instellingen een rol van betekenis speelt. Als relatief kleine landen hebben deze staten ook sterke banden met hun veel grotere burens. Dat laatste geldt zeker ook voor de kleine Baltische staten.

Aan het andere uiterste van het spectrum zien we vooral Oost-Europese landen als Roemenie, waar gemengde huwelijken nauwelijks voorkomen, gevolgd door Bulgarije, Polen en Slowakije met zeer lage scores. In deze landen is immigratie een recent dan wel weinig voorkomend verschijnsel en zal het nog wel even duren voordat ook hier het aantal gemengde huwelijken zal toenemen. Zoals uit de figuur kan worden opgemaakt neemt Nederland een middenpositie in, met ruim 9 procent gemengde huwelijken iets boven het Europees gemiddelde.

Globaal gesproken is er voor gemengde huwelijken een Noord-Zuid verdeling in Europa. In het noordwesten van Europa zijn er beduidend meer gemengde huwelijken dan in het zuidoostelijke deel. Huwelijken met een buitenlander komen bij voorbeeld veel meer voor in Scandinavië, Nederland en Frankrijk, dan in landen als Italië, Spanje en Zuidoost-Europese landen. Deze Noord-Zuid verdeling weerspiegelt, zoals gezegd, de rol die immigratie heeft gespeeld in de demografische

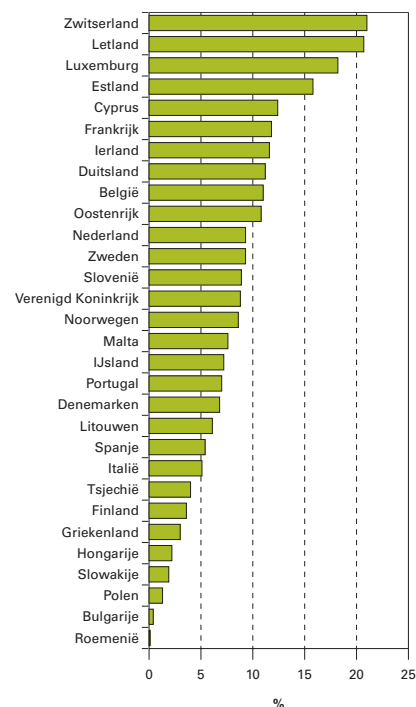
geschiedenis van de betreffende landen. Een langere immigratiegeschiedenis vertaalt zich daarbij in hogere aantallen gemengde huwelijken.

Wat niet uit de figuur blijkt is dat in vrijwel alle landen het aantal gemengde huwelijken in de loop der tijd is gestegen. Nu migratie voor steeds meer landen een factor van betekenis is geworden, gestimuleerd door de Europese eenwording, mag dan ook verwacht worden dat de groei van het aantal gemengde huwelijken zal doorzetten.

En de integratie?

Zijn gemengde huwelijken een goede indicator voor integratie? In ieder geval kan worden aangekend dat een flink deel van de op de Eurostat manier gemeten gemengde huwelijken wordt gesloten tussen partners met eenzelfde etnische achtergrond. Voor Nederland gaat het dan bij voorbeeld ook om huwelijken tussen een in Nederland geboren en getogen Turkse of Marokkaanse Nederlander, met een partner uit het land van herkomst. Dit 'statistisch gezien' gemengde huwelijk zal misschien niet door iedereen als vanzelfsprekend bewijs van integratie worden beschouwd. Het blijft dan ook een uitdaging om de complexe maatschappelijke werkelijkheid van, in dit geval, integratie, in heldere statistieken te vangen. Dat kan de statistici van Eurostat zeker niet worden verweten, want zij rapporteren zorgvuldig over de mogelijkheden en beperkingen van de hen ter beschikking staande gegevens. Ondanks deze kanttekening laten ook de door Eurostat gemeten gemengde huwelijken een stukje zien van het "leven tussen twee werelden" dat kenmerkend is voor migranten en in een eerdere DEMOS (juni 2012) werd besproken.

Gemiddeld percentage gemengde huwelijken per land in de periode 2008-2010

Bron: Eurostat.

LITERATUUR:

- Giampaolo Lanzieri (2012), Merging populations. A look at marriages with foreign-born persons in European countries. Eurostat, *Statistics in Focus*, 29/2012.

Drs. N. van Nimwegen, NIDI,
e-mail: nimwegen@nidi.nl